

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak nyiltterek és hirdetések.

MURAKÖZ

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . . . 8 kor
 Fél évre . . . . . 4 kor
 Negyed évre . . . . . 2 kor
 Egyes szám ára 20 fill.

Hirdetések elfogadtatnak:

Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben: Schalek H., Dukas M., Oppelik A. «Általános Tudósító» hirdetési osztálya Budapest.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Nyiltter pénteken 20 fill.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« s a t. hivatalos közlönye

A XX. század küszöbén.*)

Engedjék meg, hogy most, a XX-ik század küszöbén a nemzeti népoktatás állapotának szempontjából, okulás végett, a mult és jelen század elejét összehasonlítsam, mert nekünk, a kik hazánk sorsa fölött aggódó gonddal s hazaszeretetünk lelkesült ségével neveljük a reánk bízott zsenge nemzedéket emberré és hazafivá, kell, hogy elmélyedjünk a lefolyt idők történetében, kell, hogy hálás meghatottsággal gondoljunk a lezajlott multra s a tapasztalás által okulva, remény-nyel tekintsünk a jövőbe.

A XIX. századnál gazdagabb örökség-hagyó eddig semmi tekintetben sem volt A nemzeti népnevelést is ő hagyta reánk drága örökségül. A nemzeti népnevelés csirái a mult század elején a francia földben vetek gyökeret akkor, midőn a nép lerázta a zsarnokság százados lánczait s magát föl-szabadítja az emberi és polgári jogokat törvénybe iktatva kimondotta: »Minden polgár-nak kötelessége tanulniak és felvilágosodott-nak lenni.«

Innen indult azután a nemzeti nép-nevelés eszméje világgörüljárja, de az idő el-terjedésére éppen nem volt kedvező. Ekkor alakították ugyanis Franciaország leveretése után önkény-uralmuk biztosítására az egye-sült európai hatalmak a szent-szövetséget. Ebben az érásban pedig a szabad vagy nem-zeti eszmék terjesztőinek könnyen torkukra forrott ez a vállalkozás, mint pl. nálunk Martinovics apát és társainak.

Ezek előrebocsátása után térjünk rá az összehasonlításra.

Nálunk a mult század elején a viszonyok kényszerítő nyomása alatt az 1806-ban kibocsátott második Ratió rendezi az állam-vallás, tehát a r. katolikusok népoktatás-ügyét.

Lássuk tehát, hogy állt hazánk népoktatás-ügye a XIX-ik század elején ezen II. Ratió kibocsátása után, annak hatása követ-keztében?

Ugy, hogy az első Ratió kibocsátása után Muraközben felállított 2 népiskola, a csáktornyai és a perlaki egygyel sem szaporodott, hogy pl. egyéb statisztikai adatok hián az eperjesi g. k. püspökségre hivatko-zom, melynek 195 plébániájában a mult század elején csak 5 népiskola volt.

Tanítóképző intézetek nem voltak. A Ratió rendelkezése a tanítóképzést a főelemi iskolák látják el úgy, a hogy, de néhány a népoktatást komolyan vevő várost leszámítva, leginkább kiszolgált bakák, dologtalan mesteremberek töltik be a tanítói hivatalt, ha tudnak egy kicsit orgonálni, mert a tanító inkább az egyházat szolgálta, mint az

iskolát, állásában véglegesítve nem volt, csak szerződést kötöttek vele, melynél mindig ő huzta a rövidet.

Nyugdíj járt volna ugyan már 30 évi szolgálát után, talán az illető meg is kapta volna, mert az uzus az volt, hogy az el-öregedett vagy munkaképtelen tanító, ha ugyan megtűrték, fogadhatott segédét, — ha t. i. a maga zsebére.

Társadalmilag ugyan már az első Ratió a tanítót a honoratiorok közé sorozta, no de ezzel elég furcsán vagyunk még ma is.

De semmi nem parodizálja a Ratió komolyságát jobban, mint az a tény, hogy a kormány a r. k., tehát az államvallás iskoláit csak 3000 forinttal támogatja a vallás-alapból, mert az állam költségvetésében 1848-ig a közoktatásról szó sincs. S ha ennek daczára lassan-lassan mégis szaporodott az iskolák száma, azt leginkább a kor szel-lemének lehet betudni, de nem a Ratiónak, mely nem akart komolyau semmit, mely inkább volt a nemzeti népnevelés kerékkö-tője, miní fejlesztője.

Ez a mult század eleji magyar nemzeti népoktatás főbb vonásaiban megrajzolt szo-moru, de hű képe.

Nem akarom részletezni népoktatás-ügyünk fejlődése minden fázisát a mult szá-zadban, nem akarom esetelni országgyűlé-seink küzdelmeit a bécsi kormány akadé-koskodása ellen, csak röviden annyit emli-tek, hogy végre hosszú küzdelem után, mi-közben a magyar szabadságharc is lezajlik s a magyar jobbgágyból szabad polgár lesz, a nagy »Eötvös József báró zavartalanul le-rakhatta az 1868. XXXVIII. t. cz.-ben a ma-gyar nemzeti népoktatás fundamentumait.

Ezen alap, hála a magyarok Istenének, kiépült s ma már, a XX. század kezdetén a magyar nemzeti népnevelésnek hatalmas templomává lett, melybe vallás és nemzeti-ségre való tekintet nélkül a hon minden gyermeke beléphet, hogy megtanulja szeretni ezt a hazát, melyen kívül számára nincs hely.

A nemzeti népnevelésnek a mult szá-zad kezdetén elvetett bibliai szerény mustár magja termékeny talajra akadt hazánk föld-jén s a magyar hazaszeretet jótékony me-lege által amnyira fejlődött e század elejére, hogy ma már Muraközben a mult század eleji 2 népiskola és 2 tanítóval szemben 41 iskolában 105 tanító tanítja a Zrinyiek szel-lemében az ő katonáik és szabadbá lett jobbgágyaik utódainak gyermekeit a honsze-reletre s az egész országot a népnevelés szolgálatában egész hadsereg áll, 28 ezer tanító 17 ezer iskolában 2 millió gyermek-nek tanítja: »itt élnek, halnod kell.«

Ezen hadsereg pótlásáról 76 tanítóképző-intézet gondoskodik, melyekben 6 ezer mind-két nembeli növendék készül magasztos pá-lyájára.

A mult század eleji 3000 frttal szem-ben pedig a nemzeti kormány e század első évében 41³/₄ millió Kt fektet a közoktatás-ügybe, melyből tisztán a népoktatásra 6¹/₄ millió, népiskolák építésére 5 millió K. esik. A multtal szemben a tanítószágra nézve vissza-esés csak a nyugdíjazásnál mutatkozik a szolgálati idő tekintetében, de viszont nem szabad elfeledni, hogy a multban a nyugdíj legtöbbsnyire a papiroson volt meg, ma ped-ig a 30 millió Kra felszaporodott alap ál-dásait tényleg élvezzük is.

Ezen lázas munka, ezen óriási haladás a nemzeti népoktatás terén a XIX. század majdnem 5 utolsó évének eredménye, ha azon időtől fogva, mióta a nemzet ura saját sorsának a közoktatásügyi kormány vezetői annyira át lettek volna hatva a nemzeti népoktatás fontosságától s annyit tettek volna annak emelése érdekében, mint a közokta-tásügyi kormány mostani feje, akkor nem kellene hazánkknak a külföld előlt azért pi-rulnia, hogy a magyar nemzetnek majdnem fele még most is analfabeta és hogy 2000 népiskolában még most sem tanítják a haza nyelvét. No de, ha a Gondviselés békével áldja meg hazánkat, ily célzudatos nemzeti népoktatásügyi politika mellett nincs mesze az idő, midőn az ország minden községében a népnevelésnek díszes hajléka lesz, honnan a hazaszeretet szövétneke lángra lobbanlja minden kebelben az alvó honszerelmet.

Ma a XX-ik század kezdetén, ha van-nak nemzeti népoktatásunknak még fogyat-kozásai, de hála Isten, nem lehet tagadni, hogy vannak hatalmas eredményei is. Ezen eredmény elérésében, nyugodt öntudattal mondhatom, hogy az állam és a többi is-kolafentartó mellett a tanítószágnak is ré-sze van.

Mert a magyar tanítószág hazafias lel-kesültséggel teljesítette azt a munkát, mely-ről Eger nagy nevű érseke az előtte tisztelgő tanítóknak azt mondta: »Tudom mi az, mást oktatni. És még inkább tudom, mi az apró gyermekeket nevelni, mert az oktatásnak több fokozata lévén, nem a legmagasabb fok a legnehezebb; a legalsóbb az. Ide kívánta-tik a legnagyobb türelem és önmegtágadás. Ezt a munkát olyan nagygnak és oly nehé-znek tartom, hogy én a földön nem ismerék oly nagyot, oly értékest, oly kívánatosat, a mely képes volna csak megközelítőleg is ezt a fáradságot értékelni.«

Mert: »Nagy az a cél, mely felé kell törekvő munkásságukat irányítani, t. i. a hazának hasznos polgárokat, az egyháznak pedig hű fiaikat nevelni.«

Eger hazafias érseke e kijelentéséből is látjuk, hogy a magyar tanítószágnak önzet-lenül teljesített hazafias munkáját a nemzet legjelentékenyebb faktorai mindjobban kez-dik méltányolni s a tanítói pálya mindinkább

* A »Muraközi Tanítóör« perlaki közgyűlésén el-mondott megnyitó.

tiszteletbebbé válik. A tanítóóság ezen tiszteletet a maga szerény, lelkiismeretes teljesítéssel munkája mellett a jók legjobbjai közül azon legkiválóbb kartársaknak köszönheti, kik mint a szó, a toll és a tett emberei évtizedeken át nem szüntek meg a népskola és a néptanító önállósítása mellett küzdeni.

Ki ne ismerné közülük s ne hajolna meg mely tisztelettel egy Péterffy Sándor, Lakics Vendel, Schneider István vagy Vass Mátyásnak a tanítóóság és az iskola érdekében kifejtett évtizedeken át tartó, önzetlenül teljesített, bámulatos kitartással folytatott munkája előtt. Az első 25 évi küzdelem után megteremtí a F. J. Tanítók Házát, a második a M. T. O. B.-gát, a harmadik 34 évig küzd a Néptanoda hasábjain, a negyedik az Alföldi-, majd a Csongrádi-tanítóegylet élén a tanítók igazaiért.

Az érdem oroszlanrésze őket illeti, hogy a népskola a gyámság alól kikerül.

S hogy mindazon siker daczára, melyet a tanítóóság társadalmi és hivatalos állása javításában elért, mégis oly kevesen lépnek e pályára s a tanítóhiány mindegyre érezhetőbbé válik, annak oka az, hogy e pálya, mint kenyérkereső nem kívánatos, mert nem biztosít any ellátást, mint a milyen végzett tanulmányainak ideje után joggal megilletné s hogy e pályán nincs előmenetel. Az előmenetel hiányának oka, a paedagogiai képzésben keresendő, mert a tudományások között egyedül a paedagogia az, mely skálákra van osztva s meg van szabva, mennyi kell belőle a tanítónak, a polg. iskolai, tanítóképző és a középiskolai tanárnak.

Más tudományág ilyen skálázást nem ismer. Egyforma képzésben részesül minden theologus, jogász, orvos, technikus s közülök ugyanazon alapképzéssel az arra termelt előre kerül, a gyengébb hátramarad, de azért helyét becsületesen tölti be. Reformálják a paed. képzést is ezen elvek szerint és lesz a tanítói oklevélnek értéke, lesz tanító, mert lesz előmenetele.

Ez be fog, ennek be kell következni.

Addig pedig t. Kartársak, mi, kiket a Gondviselés erre a pályára rendelt, szeresük egymást igaz testvéri szeretettel, ha egymástól sérelmet szenvedtünk, bocsássunk meg szívből, hogy ne hátrállassa visszavonás a nagy célt, mely felé törünk s melynek szolgálatában állunk. Az a nagy cél pedig nem lehet más, mint a haza minden gyermekének soha nem homályosult lángbetűkkel szívébe vésní:

Hazádnak rendületlenül légy híve óh magyar!

Mencsey Károly.

KULÖNFÉLÉK.

— **Hírek a városházáról.** Csáktornya nagyközség képviselőtestülete I. év auguszt. hó 24-én Petrics Ignác községi bíró elnöklése alatt közgyűlést tartott, a melyen a következő fontosabb ügyek kerültek tárgyalás elé: 1. Több helybeli községi lakos javára törölt állami adók után községi pótdadó leírás. 2. Dr. Hidvégi Miksa ügyvéd és Czukor György szíjgyártó mester részére települési engedély megadása. 3. A nagymélt. m. kir. belügyminiszterium azon leiratának tudomásul vétele, mely szerint a várost az irnok-anyakönyvvizelő helyettesi állás díjazásából kifolyólag évi 500 korona államsegélyben részesíti. 4. A kántor fizetésének 800 koronában történt megállapítása. 5. Az 1902-ik évre egybeállított költségelőirányzat megvizsgálása, melynek eredménye: a) Bevétel 61147 k. 53 f., kiadás 83211 k. 16 f., s így a pótdadó által fedezendő 22063 k. 63 f., mely szükséglet a város 66477 kor. 79 f. összes egyenes áll. adójára fog kivettetni. 6. Vásári rendtartás tárgyában, valamint a köztisztaság és közrendről szabályrendelet alkotása. Mindkét szabályrendelet a városház tanácstermében 30 napi közszemlére helyeztetett. (A szabályrendeletek törvényhatósági jóváhagyás után lapunkban egész terjedelmükben közölve lesznek.) 7. A dráva-szent-mihályi 54. sz. tjkvben 17. hrsz. alatt foglalt

szántóföldnek örök ároni eladása és a nyereendő vételárnak gyümölcsösztetése. 8. Fehér Jenő takarekpénztári könyvelő, cs. és kir. tartalékos hadnagyának a községi köteles tüzoltóságához csapatparancsnokul történt megválasztása.

— **Püspöki jubileum.** Zágrábban auguszt. 27-én ünnepelték meg nagy fényvel Posilovics érsek, Muraköz püspöke, 25 éves lelkesi jubileumát. Az ünnepet előtte való napon nagy szerezéssel nyitották meg a Kolo, Sloga, Sloboda és Merkur zágrábi daloskörök Másik napon a jubiláló érsek nagymiséit mondott, azután pedig az üdvözléseket fogadta. Elsőnek a püspöki kar jelent meg nála Stadler sarajevói érsekkel az élén. Azután Krajcsovicz osztályfőnök gratulált a távollevő bán nevében, továbbá Rhemen vezérkar ezredes a beteg hadtestparancsnok nevében, azután a zágrábi, zenggi, djakovári és a körösi egyházmegyék papsága, a katonái, az autonóm és az állami halóságok, az egyesületek és testületek képviselői és sok magánszemély. Délután 2 órakor 250 terítékű lakoma volt. Az első pohárköszöntőt az érsek mondotta a királyra és a pápára, azután Krajcsovicz osztályfőnök köszöntötte fel a jubilánst. A pápa 17-én kelt bullát küldött, a melyben a jubilánst házi prelatussá és pápai trónállóvá nevezte ki s neki egyuttal a comes romanus jogait adományozta. Azonkívül Rampolla bíboros is gratulált a jubilánst a pápa nevében. A király szerencsekívánatait Schiessl, a kabinetiroda főnöke tolmácsolta. Az érsek az arisztokrácia és a lakosság köréből is sok üdvözlő táviratot kapott. A jubilans érsek 70 ezer koronás alapítványt tett egyházi és kulturális célokra.

— **Az új tanév.** Vége az édes pihenésnek, boldog vakációnak; kis diák, nagy diák most már az órákat is számolja, hogy mikor nyílnak meg előtte a tudomány szent csarnokai. A mai napon megkezdődött az 1901/902-ik tanév, a tanulás, a munka, a tevékenység ideje. Megelőző városunk a sok diáktól. Szept. 1—4-ig tartatnak a be-

TÁRCZA.

A tizenharmadik.

Szülőimnek tizenharmadik gyermeke vagyok. Mikor megszülettem, atyámnak egy ugynevezett jó barátja tanácsolta, hogy e különös körülmény fel legyen tüntetve nevemben. Atyám — nem hiába hogy gimnaziumi tanár volt, — szót fogadott s a latin Tercius Decimus (tizenharmadik) nevet adta nekem.

Huszonnégy éves koromban beleszerettem egy anygába. Neve Klára volt, de a család tagjai, valamint azok, a kiknek kiltatásuk volt családtaggá lenni, Klárikának hívták. Klárka mindenkit elbájozott. Életének tizennyolcadik évét taposta, állandóan könnyű fehér ruhát viselt, de dicsekedhetett azzal is, hogy atyja vagonos ember hírében állott. Mikor szerelmet vallottam neki, szemérmesen lesütötte szemét s így szólt:

— Beszéljen a — papával! . . .

Két hónappal később egyike voltam a halandók legboldogabbjainak. Engedélyt nyertem, hogy öt naponként meglátogathassam s esténként csak bizonyos czélzásokkal a késői időre, tudtak fölé eltávolítani.

Egy szép alkonyatkor együtt ültem fehér ruhás armmal az ebédlő szobában. Rövid idő múlva egy diáksapkás fiatal ember lépett be hozzánk.

— Hurrá Klárka! kiáltott jókorát és minden tekintőre nékelt csókot nyomott anygomat kívánatos ajkára. Eközben felem sandított s én e sunyi tekintéteből ezt olvastam ki: »Mily kellemetlen véletlennek köszönhetem e szerencsét?«

— Egymásnak bemutatlak benneteket — mondá Klára. — Ez itt Róbert bátyám, ki a bonni egyetemről tért éppen haza, ez meg itt jegyeselem. Uniers Tertius Decimus.

— Ön egy ósrégi római? — kérde a diáksapkás ifju.

— Hogyan?

— Oly latinus neve van.

— Hja, atyám gimnaziumi tanár volt. — feleltem büszkeségtől eltelve.

— Tertius Decimus, — folytatta fejcsóválgatások között Róbert, — különös név. Mondja kérem, szerencsétlen ön?

— Ugyan mi jut eszedbe, kiáltott közbe Klára. Távozz innét jobb lesz!

— Ne ingereld fel magad! — kéri őt Róbert. — Csak azért kérdelem, mert Tertius Decimus annyit jelent, mint: tizenharmadik, azt pedig mindenki tudja, hogy a tizenhárom szám szerencsétlen szám. Ha leány volnék, nem szeretnék tizenháromas névszasszony lenni, annyit mondatok.

E szavak után gunyos mosollyal hagyta el a szobát.

Klárka két orcájáról lett a rózsás pir. Aggódva kérdezte:

— Igaz ez?

— Nevem kétségkívül azt jelenti, hogy tizenharmadik.

Klárka elsápadt.

— Borzasztó! — kiáltott föl, ezt nem tudtam. Oh bár megtanultam volna latinul . . . . . Kedves barátom, nekem oly visszatartó a tizenhárom szám. Egész családnunk irtózik, remeg tőle. Sohasem ülünk tizenhároman az asztalnál, inkább

behivatunk az utczárd egy hordárt s fizetünk neki, a miért tizenegyediknek eszik velünk . . . . . A hónap tizenharmadik napján sehová sem megyünk. Egyik nagybátyám kártyát tettett magának s rá éppen tizenhárom év múlva meghalt . . . . . Kanári madarunkat tizenhárom éves korában ellopják tőlünk. — Szóval — Isten látja lelketem — Tizenháromas asszony nem lehet belőlem.

Nem maradt számomra egyéb hátra, mint jó nevelés szerint elbucaszni, s a jeggyűrűt — tizenhárom karátos! — neki visszaküldeni. Három hónappal később Klára férjhez ment: egy hetven estendő milliómos vette el őt, de a házasságkötés után az öreg mégsem tette meg neki azt a szíveséget, hogy meghaljon s a milliókat hátrahagyja. Ellenkezőleg két év múlva megbuktak válalatai s vagonát egy krajczárig elvesztette.

Én még egyre a szerlelem betegé voltam s azért elhatároztam, hogy kivándorlok Ausztráliába. Ugy véltem, hogy fájdalommat csak egy hosszú utazás képes enyhíteni. Helyet foglaltam a »Columbus« nevű tengeri hajón s az utasok névkönyvébe Uniers Titus Dáriust írtam, mivel csomagjaimon mindenütt U. T. D. jelzés állott.

Alig hogy a hajóra léptem, egy kéz érinti meg vállamat, melynek tulajdonosa, egy tengerész-tiszt, megszólított:

— Mi keresni valód itt, Uniers barátom? Téged ugyan nem remélték volna a mi hajónkon.

Megismertem őt, egykori iskolapajtásom volt, a ki tanulmányai végeztével a tengerész-pályára lépett.

— Még most is viseled akkori nevedet? — Kérdé tőtem. Engedd tanácsolnom, mondj le róla, mert a tengerész népség bábóns a ha baj történék utunkban, csak téged okozna érte. Nem

iratások egy a közs. el. nép-, mint az áll. polg. fiu- és leányiskolában. Az ünnepélyes »Veni Sancte« pedig mindkét intézetben szeptember hó 5-én reggel 8 óraker tartatik meg.

— **Kinevezés.** A pécsi posta- és táviradigazgatóság Winkler József végzett gimnáziumi tanultól Csáktornya posta és táviradigazgatóságok vezetőjévé nevezték ki.

— **Egyházi kinevezés és áthelyezés.** Vadla Tamás újművészi káplán Dráskoveczre káplánná nevezetett ki. — Molnár György draskovecki káplán hasonló minőségben Pakráczra helyeztetett át.

— **Eljegyzés.** Pollák Izidor (Grác) eljegyezte Fischer Anna kisasszonyt Kapronczáról.

— **Megeyi virilisták.** A zalavármegeyi igazoló választmány már egybeállította a leg-több adót fizető és ennek alapján virilista bizottsági tagoknak névsorát az 1902. évre. Muraközéből az 1902. évi virilista bizottsági tagok a következők: Festelich Jenő gróf, Hirschler Miksa, Zalán Lipót János, Neumann Miksa, dr. Krasovecz Ignác, Peczek György, Varga János, Benedikt Ede, Ziegler Kálmán, Morandini Bálint, Filipics Lajos, Szabó Imre, Pethő Jenő, dr. Böhm Szidney, Czvetkovics Antal, Antonovics József, Nuzsy Mátyas, Wollák Rezső, Hergár István, Molnár Elek, Friedl János, Tannenbaum Efraim, Heinrich Miksa, Pecsornik Ottó.

— **Halálozás.** Bocsári Mocsáry János nyugalmazott kir. járásbíró, volt 1848/49. honvédfőhadnagy, Zalamegye törvényhatósági bizottságának tagja, 83 éves korában, a halotti szentségek áhítatos felvétele után aug. 24-én reggel 2 óraker Belatinczon elhunyt. A megboldogult temetése augusztus 25-én délután 4 óraker volt a belatinczi r. kath. temetőben. Legyen neki könnyű a haza földje!

— **Zalavármege törvényhatósági bizottsága** folyó évi szeptember hó 2-án délelőtt 9 óraker a vármegyeház gyűléstermében rendkívüli közgyűlést tart, melynek kizáró-

tudom nem tenne e Jónássá s azután még az is kérdés, vajjon kibocsátana újból a csethal?

— Igazad van — erősítem meg szavait s elmeséltem szerencsétlen szerelmem történetét. Ő megilletődve hallgatta végig, azután bemutatott engem bajtársának.

Az igazi nevem valahogyan kitudódott a hajón s ez a felfedezés reám nézve kellemetlen következményekkel járt.

Negyvennyolc óra ut után vihar tört ki s a hajónép nekem tulajdonította az egészet. Később több matröz napszurást kapott, ezek az én ártatlan fejemre szórták átkaikat. Járvány is ütött ki a hajón, persze én hoztam magammal azt is.

Elkeseredtem s a legközelebbi hajókikötőnél elhagytam Columbest és visszatértem szülőházamba. Megérkezésem után néhány nappal olvastam hogy a »Tizenhármak« cizmmei egyesület alakult Budapesten, mely az előítételek s a babona eltörlésére irányult. Irtnam a titkárnak s azonnal felvettek a tagok sorába. Minden telhető eszközzel küzdöttünk minden ellen, a mi a babonára vezet.

Tizenhármán ültünk egy asztalnál, a sólt készakarva kidöntöttük; a kést és villát szándékosan keresztbe raktuk; pávatollat viseltünk: mégse lett bajunk tőle.

Az egyedüli baj mely engem az egyetlen ért, az volt, hogy feleségül vettem egy fiatal női ragtársat, aki pénteki napon született.

Bár sose született volna! . . .

lagos tárgyát a Zala és Belovár, Körös illetve Vasvármegyék közti határrendezésre kiküldendő vegyes bizottságba tagok választása képezzendi.

— **Kántortanító választás.** A túske-sztgyörgyi üresedésben volt kántortanítói állásra múlt vasárnap Hild László mura-királyi tanító választatott meg.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Sostárics Elek miksavári r. kath. tanítót a horvát-háposi állami elemi népiskolához rendes tanítónak nevezte ki.

— **Hölgyeink figyelmébe.** A nők legkedvesebb időtöltése ősi idők óta a szép kézimunka volt. Ennek az ősi szokásnak kíván hadat izenni a Singer Co. varrógép részvénytársaság nagy-kanizsai czege azzal, hogy eredeti Singer varrógépén előállított műhímzéseit hölgyeinknek. Csáktornyan Deák-utca 182 szám Nuzsy-féle házban, kiállításban mutatja be, mely kiállítást szeptember hó 5-ikén nyitja meg és melynek megtekintésére hölgyeink figyelmét felhívjuk. Ugyanott szakavatott tanítónők által díjtalan oktatást nyerhetnek hölgyeink a műhímzésben, mely kis szorgalom mellett csak rövid ideig tart. A kiállítás megtekintése és az oktatás teljesen díjtalan.

— **Hegedűiskola.** Csicsmányi János helybeli róm. kath. kántor tisztelettel értesíti a szülőket, hogy folyó év szeptember hó 1-től kezdők részére hegedűiskolát nyit. A havidíj csoportos tanításnál 4 kor. Jelentkezni lehet bármely napon.

— **Halálozás.** Özv. Egyed Antalné szül. Pruszátz Mária helybeli lakost sulyos csapás érte, Olga leánya f. hó 26-án életének 27-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése augusztus hó 27-én volt. Áldás hamvaira!

— **Felhívás.** Amennyiben az ország több pontján már létesültek vajtermelési központok, a zalavármegeyi gazdasági egyesület is indítatva érzi magyó, hogy ezen üdvös és különösen a kiszagadák érdekében nagy fontosságu ügyet szintén felkarolja és saját hatáskörében a leghatásosabban támogatssa. Ép ezért Keszthelyen f. évi szeptember hó 1-én — a mely napon d. e. 11 óraker a gazdasági egyesület rendes évi közgyűlést tartja — d. u. 3 óraker a városháza nagytermében, és tekintettel megénk földrajzi fekvésére, ez ügyben f. é. szeptemb. hó 9-én Zala-Egerszegen a megyei gazdasági egyesület helyiségében előértekezletet tart a vajtermelési központ és az ehhez szükséges tejszínállomások létesítése érdekében. Tekintve, hogy vármegyéink egy fekvése, valamint gazdasági viszonyai folytán ily intézmény létesítésére hazánkban ugyszólván legkedvezőbb helyzetben van, amely körülmény ennek felvirágzását már eleve is biztosítja: felhívjuk a gazdaközönség figyelmét és kérjük, hogy a fent jelzett napokon tartandó értekezleten saját jól felfogott érdekében minél számosabban megjelenjen sziveskedjenek. — Zala-Egerszegen, 1901. aug. 16. Hertelendy Ferenc, gazd. egy. elnök. Voigt Ede, gazd. egy. titkár.

— **Zrinyi Miklós löportartója.** A sümegi Darnay-muzeum több ezerre menő ereklyegyűjteményének kétszázötvenedik egyik legkiválóbb darabja Zrinyi Miklós a köllő csáktornyai fegyvertárából származó gyönyörű löportartó, mely valóságos remeke a XVI. század gyöngyház mozaik művészetének. A löportartó 1550—60. táján készült, készítője Augsburg valamely legkitűnőbb művésze lehetett. A löportartó diófából való, aranyozott ezüst verettel, nem harci, hanem vadászati

czélra szolgált, erre mutat a löportartó előlapja, mely díszes elefántcsont kerettel van körülvéve. A belső mező főtérét gyöngyházbetétben virágtartó váza foglalja el, melyben stílyizált növénylevelek láthatók; alatta elefántcsont keretben ül a XVI. század vadászainak kedvence, a sólyom madár, ettől jobbra egy-egy szarvasbika, alatta egy-egy nyul. A löportartó összeszögegelésénél két, egymással szembenálló kopó szintén gyöngyházbetétben látható. Ezek közötti tért elfoglalják a művészi tudással elhelyezett gyöngyház ékítmények és a háttérül szolgáló növény-indák hajlásait utánozó finom művi elefántcsont betétek. A háttápját 3 emberi alak körül elhelyezett ékítmények uralkják. Felül egy vizitűndér, alul kétfelől Pfau szarvakkal ellátott alakja látható. A vízi tűndér felett virágváza és mellette két gyümölcsfa az előgümölcssei. A löportartó oldalain az előlapokhoz illő díszítmény látható. Ezen műremeket Darnay Kálmán, a jeles archeologus az Orsz. Régészeti Társulat egyik legutóbbi ülésén bemutatta, a löportartónak szépen sikerült fénykép lenyomata pedig a Magyar Tud. Akad. kiadásában az Archeologiai Értesítő XXI. kötetének 3-ik számában jelent meg.

— **A Horgony-Pain-Expeller** igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 27 év óta mindig készletben van. Hátfájásnál, csipfájdalom, fejfájásnál, köszvényél, eszónál stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító-hatásuaknak bizonyultak, sőt járványkóránál, minő: a kolera, hanyóhasfolyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő háziszér eredménytel használtatott bedörzsöléskéért az influenza ellen is 40 kr., 70 kr. és 1 frt üvegenkénti árban a legtöbb gyógyszerárban készletben van, hanem bevásárlás alkalmával mindig határozottan mint »Richter-féle Horgony-Pain-Expeller« vagy »Richter-féle Horgony-Liniment« kérendő és a »Horgony« védjegyre kéünk figyelni.

Köszönetnyilvánítás.
Mindazok, kik felejtethetlén megboldogult anyánk és öreganyánk
Ivacsics Mátyasné
elhalálozása alkalmával részvénytálatkozataikkal, vagy a végtisztességen való megjelenésükkel fájdalmunkat enyhítették, fogadják ez uton is hálás köszönetünket.
Ivacsics család.

Nagy-Kanizsán
egy vagy két iskolai növendék egy jobb izraelita családnál teljes ellátásra felvétetik. — Jó bánásmód és szigorú felügyelet biztosítottatik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.
Felolós szerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.
Kiadó és lapkiadó:
FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR).

Sve pošiljke se tičuće zadržaja novinah, naj se pošiljaju na me, Margitai Jožefa urednika vu Čakovec.

Izdateljstvo:

Knjižara Fischel Filipova, kam se predplate i obznane pošiljau.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk

Izlazi svaki tijeđen jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . 8 kor.
Na pol leta . . . 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.

Pojedini broj: koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogoditi i fal računaju.

Službeni glasnik: »Čakovačke Sparkasse« »Medjimurske Sparkasse«, »Sparkasse Okolice Čakovca«, i t. d.

Posvećenje zastave*).

Lépop dvojeg svetka je imel 15-ga prošlog m. Prelog. Najme onda je oblužavalo preločko ognjogasno družtvo 26 ljetnog jubeliuma, i takaj ovog družtva je bilo posvećenje zastave.

Svečanost je već pred onim dnevom se započela sa primanjem iz dalka dojučih stranjskih.

Na večer ob 9 vuri med strelanjem iz mozarah i sa sviranjem ognjogasnog družtva se je na čast matere zastave gospe Lan-ge Kelemena sa fakljami hodilo okolo. Prilikom toga je Tóth Sándor zapovednik lépi govor držal k materi zastave, koja je na to odgovorila i njeni govor su sa »éljen«-om pratili.

Drugi den, tojest augustuša 15-ga zaran vu jutro je opet banda igrala budilnicu po vucicah, a ob 7 vuri pak su opet išli pred stranjske. Lépo je bilo gledati, kak su dohadjali jedno za drugim legradski, kotorski, alsó-domboruški, mura-csányiski ognjogasci. Skoro vu onim vremenu iz druge strane varasa su došli čakovečki ognjogasci sa zastavom i bandom, a za njimi pak ludbregski ognjogasci takaj sa bandom.

Ob 8 vuri je shadjanje bilo pri hizi ognjogascov, od kud su vu orsačku školu išli po 64 svatevce, a od ovud pak su išli po mater zastave, koju su k cirkvi pratili, gde je za nju bil jeden tronuš napravljeni.

Sada se je započela sv. meša, koju je pod slobodnim nebom vu iz zelenih granah napravljenim šatoru držal Habus Mihály kapelan, koj je i zastavu posvetil.

Po sv. meši je pred vnuom ljudstvom na tronušu se počelo posvećenje zastave, te kad je tomu konec bil, je kapelan lépi magjarski govor držal i prek dal zastavu, koju je mati zastave sa lépim pantlekom nakinčila, zapovedniku ognjogasnog družtva.

Med tem se je počel deždž cureti zbog česa je občinstvo vu cirkvu išlo, gde je družtva zapovednik sa pratjom lépop govora prék dal zastavu zastavniku Meszarics Istvánu.

Zatem se je počelo zabijanje čavljov, kaj je pol vure trpelo. Sveskupa 68 čavljov se je zabilo vu držalo zastave. Prvoga čavlja je na mesto Vargha János plebanoša — koj je zbog betega ně doma bil — Habus Mihály kapelan zabil vu ime Boga; za njim su zabili čavlja mati zastave, na mesto Grof Jankovics László velikog župana Tóth Sándor, na mesto Csertán Károly podžupana Kovács Rezső veliki sudac a zatim opet Kovács Rezső veliki sudac i t. d.

Po zabijanju čavljov su svatevce sa lépim pantlekom i sa věncom okinčile zastavu. Takaj su nakinčili sa pantlekom čakovečku i legradsku zastavu.

Iz cirkve — jer je med tém deždž prestal, — su družtva dimo sprevodili mater zastave sa velikom svečanostjom.

Po poldan ob pol dvéma vurami se je započel obć na dvoru velike osterije na kojim njih je 84 bilo delni. Prvu napitnicu je rekel Kovács Rezső na njegvo veličanstvo kralja, za njim je napil Dr. Szabó Zsigmond na mater zastave. Tóth Sándor je napil njegov visokost nadhercega Józsefa, kakti glav- nog zapovednika magjarskih ognjogascov. Za njim je Kovács Gyula legradski zapovednik na grofa Szécsenyi Ódóna, kakti utemeljitelja magjarskih ognjogascov napil. Sümegi Gusztáv je na svatevce, Polesinszky Emil na Kovács Rezső velikog sudca Sipós Károly na Habus Mihály kapelana a za njim pak je lépu napitnicu rekel Azstalos . . . na Tóth Sándora zapovednika preločkih ognjogascov.

Govorili su još napitnice Szebényi Lajos čakovečki kr. podnotariuš, kojega govor je veliki sméh zročil, za njim Kovács Gyula, Habus Mihály, Agost Arzen su takaj rekli napitnice.

Ob 4 vuri je vezbanje bilo a zatem pak se je započela plesna zabava, na kojoj su tak cigani, kak ognjogasci igrali i držala je do drugog dana jutra.

Više su bili dobri platiti: Sosterics Elek 4 korune, Dr. Kemény Fülöp 2 kor. Hirschsohn Miksa, Hirschson Viktor, Kissig Ferencz, Füzesi Gusztáv i Sipos Elek 1—1 kor. Gospa Audrocsecz Lénárda 60 fill., Glavina János

Z A B A V A

Iz života naše pokojne kraljice Elizabete.

Lietos je prošlo trinajst godinah odkad je naša blagopokojna kraljica na Korfu u Grčkoj si vilu kupila, iz koje je postal današnji Achileion.

O prvom posietu ove vile i o izletih kraljice med ondešnje brdine, pripovieda nam gospodin Rupert Hackensteiner, jedan izmed prvih vodjah po brdinah iz Gasteina pri Solnogradu, kojemu je sreća u diel pala pokojnu kraljicu na Korfu sprovdajati, više do sad još nepoznatih i zanimivih crtica, koje ljubanošt kraljičinu u najliepšoj svetlosti pokazuje.

Rupert Hackensteiner, koj je već tri godine vodil nadzor nad kraljičinom vilom »Helenenburg« u Gasteinu, dobil je godine 1888 iz nenada kraljičin poziv, da isto tak i nadzor nad onom u Korfu prevzeme. Kaj on vrhu toga u svojoj ravnodušnosti pripovieda, to ja ovde hoću, nakoliko bude moguće baš njegovimi riečmi vam pripoviedati. Iz njegovog pripoviedanja se bude jasno vidla bezkrajna ljubeznivost kraljičina i odprti

karakter i ravnodušnost jednostavnoga brdinskog vodje Hackensteina.

Hackensteiner pripovieda: »2-a septembra 1888 me je Gasteinski varaski biro k-sebi dal zvati te mi je rekel, da me kraljica žade pitati, ieli bi hotel na tromiesecno morsko putovanje poiti, ali to moram odmah povedati i zajedno naznačiti koliko bi za to na dan plaće zahtieval. Ja sam bil odmah odlučan te sam gospodina varoškoga birova Straubingera zamolil, da neka odpiše, da ja drage volje idem.

Osmoga Septembra sam moje liepe gasteinske brdine ostavil te sam došel u Schönbrunn; onde sam moral ostati tjeđen dni radi privučanja. Ja najme nebi imal samo službu kraljicu po brdinah voditi, nego bi i kućni sluga ima biti. Najteži posel mi je zadalvala dvorska prtlaga, oni razni kofri i škaltule na putovanju. Dok je išlo niemačkim jezikom, još mi je bilo lahko, ali kad je on prestal, onda sam moral sam svakoga pojedinoga kofra na svojih ledjih na odlučeno miesto nositi. Na ladji sam dobil morsku bofest. Njezino veličanstvo me je vrlo milovala, kad mi je mučno bilo, te mi je vlastoručno razne kapljice na cukoru i u vodi davala.

A kada smo na Korfu prispeli, kraljičina vila još nije bila za stanovanje prired-

jena. Gospodin c. kr. kontrolor Grüll, koj je imal tu stvar urediti, je cesaricu zamolil za drugu družinu, jer sa greci nije bilo moguće iz miesta doiti. Rekel je, da bude još i osam dni prošlo dok bude sve u redu. Cesarica mu je odgovorila: »Ja imam ovde malo družine sobom, ali ču vam ostaviti ovde mojega vodju Hackensteina, koj će vam pomagati i koj sve zna, kak ja hoću imati; ja ču vam još i Treziku (sobaricu) ovde ostaviti, ona uvijek dobiva morsku bofest, makar i nije bura« — zatim se obrne kmeni te mi reče: »Prosim vas Hackensteiner, ostanite ovde dok se povrtnem pak pomozite vilu urediti — i pazite mi na Treziku, da ju nebi tko vkral. Adieu!« — Cesaricu je svojom ladjom »Miramare« odputovala na osam dni. —

Hackensteiner sad liepo opisuje pripoviedajući kak je vilu uredjival. On veli: »Ja i gospodična Trezika sad tu stojimo sami pri vili na briegu. Gospodin kontrolor odhadja u varoš te nas batrive, da će do sutra osme ure se od onud vratiti i sobom dopeljati nekoliko grkinjah. Ja zapitam kontrolora, a tko će nam jesti dati? Kontrolor pokaze ničku staru grdu žensku, koju sam sada stoprav onde opazil. Gospodična Rezika zavrísne

20 fill. Naj primeju darovniki i po ovim putu vruću hvalju družtva.

Takova svečanost nije bila još vu Pretoku i morti niti nebude više i oni koji su lam bili, budu se navek vugodno spomenuli iz njega

KAJ JE NOVOGA?

Jubileum nadbiškupa Posilovića.

Augustuša 27-ga je oblužavao Dr. Poszilović zagrebački nadbiškap 25 ljetni jubileum svojega svećeničtva. Na svečanost su se već pred tjedni priplavali. Na jubileumu su svi svećeniki Zagrebačke nadbiškapije delnici bili. Iz Zengga, gde je Dr. Poszilović dugo vremena bil biškap, je monstre — deputacija došla vu Zagreb. Jubileum se je sa sv. mešom počel, koju je nadbiškap služil sa velikom dvorbom. Zatam je bila audencia svih poslanikov. Sv. otec papa je nadbiškupa prilikom jubileuma vruće pozdravil i imenuval ga je rimskim grofom.

Konj kralja.

Našega vladara konja, kojega je Njegovo Veličanstvo jako ljubil, su vu mir deli. Ovaj konj, na kojim je kralj osobito prilikom manöverih jahal, je englezki konj, Gunkstep se zove i 17 ljet je star. Šest ljet je bil star, kad je vu Beč došel. Do 1892-ga je vu Káposztás-megjeru bil, vu štali kraljice. Kralj je 1893 jahal na njim prvič prilikom manöverih vu cljalcii i Gunkstep je za malo vrème objubljen bil po kralju. Ali ovog ljeta je jako oslavel i jer je već stari, bude kralj dal za njega ekstra štalu zidati, vu kojoj bude vu miru sprevočil svoje zadnje dneve.

Jedna tajna betežnica.

Cirkvenih legendah broj bude opet sa jednim vekših. Vu Francuskoj vu Tillisuv-Seuller selu živi jedna siromaška devojka, muška kći — za Rose—Savary nju zoveju, koja je već četirinajst lětah niti oka nē stisnula niti je kaj jela. Jedina tvrda hrana,

koja vu njoj ostane je sv. hostja. Četirinajst lětah leži na běli postelji i velike muke trpi. Vu jutro za jednu žlicu béle kave dobi to njoj je sve na jeden dēn, ali vnogoput i to vun hiti. Sigurno, da ljudi sela kak čudo hodiju gledat devojku i vnogi već kajkako-ve čude povedaju, kaj se je sa betežnom pripetilo. Veliju, da je pred petimi ljetmi na jedenkrat nahitroma oslepea Rose. Trinajst mesecov je bila slēpa, kad njoj je svećenik iz Tilletaj navuk dal, da se naj pričesti na spomenek Dark Janke. Betežna je posluhnula reći i ravno tak hitro. Kak je oslepea, je nazad dobila pogled. Čela okolica nju već za sveticu drži, a ona pak kak angelec trpi muke i nigdar niti sa jednom hudom rečjom ne veli nikaj od svojeg trpljenje.

Bog čuva decu.

Nē zdavnja je strēla vudrila vu hižu Módy Józsefa notariuša iz Némét Keresztessa. Zena notariuša je poljeg peči stala i malo dēte je zibala, kad je strēla doli vudrila. Mati je na zibku opala i dvojka vekse dece, koja su takaj vu hiži bili, je takaj medlovica obišla. Sirela je zatam vu kuhnju letela, tu je od nje omedlela služkinja, a zatam pak je vu zemlju otišla. Sreća je, kaj je zvun preplašenosti, se nikomu nikaj nepripetilo.

Žrtve giftnog zdenca.

Strášna nesreća se je pripetila aug. 16-ga vu Vizi-Szt.- György-u. Najme iz jednog na novo zkopanog zdenca su hoteli vodu vun zgrabili, koja je nē čista bila. Ali jer se je med vrēmenom jedna deska nekak genula i poprečki došla vu zdenec, su nē mogli sa vėdrom nutri. Ovu desku je hotela vkraj zeti 16 ljet stara kći gazde Kovacsics Magda, koju su vu vėdri'vu zdenec pustili. Nē je još na polovici bila, kad se je obrnula vun iz vėdre i sa velikim kričom je vu zdenec opala. Domari su taki bežali po majstra zdenca — koj je onoga zdenca bil delal, — da zeme vun puce Novák György gđo je ravno pri kopanju jednoga zdenca bil. Je taki na mestu nesreće bežal i po vuži se je pustil doli vu zdenec. Ali kak je blizu vode došel, je odzgor taki moći bilo

čutiti, da vuža nije napeta i zatam su spazili, da tēlo mrtvo ober vode plava. Samo za jednu vuru su je mogli vun potegnuti obedva mrtve. Sigurno je, da su zbog hude duhe vumrli, koja je vu zdenec bila.

Odpušćenje soldatov prilikom žetve.

Minister domobranstva je jednu jako dobru naredbu dal vun za one soldate, koji su poljodelavci bili. Gledajuć najme, da sa tēm, kaj su soldati vu onim vrēmenu nutri, kad je najviše dela doma, tojest pod žetvom, od sada svaki on soldat, kojemu občina da svedočbu, da je pri gospodarstvu hasnuvan, bude na augustuš mesec dimo poslani.

Zgrizle su ga svlaže.

Vu Hoszufalu občini poljeg Alsó-Lendave je prošlog jednog dneva na večer dimo pustil svinje. Jeden mali pajck se je nekad med dvē letve spravil na blanjkah i od onud nē mogel vun iti, pak je zato jako cvijilj. Kanasa 5 ljet stari sin je pajckea hotel osloboditi, ali jedna prasica je kaj divja protli njemu bežala i ruke i noge mu jako zgrizla. Doktor veli, da nebude ostal.

Nesreća na prošćenju.

Strášna nesreća se je dogodila pr. m. 20-ga vu Ferencfalvi prilikom prošćenje na dan sv. Stelana kralja. Vu jutro zaran su postavili možare i sa ovimi su počeli streljati. Pod mešom su takaj jako streljali i med tem se je pripetila nesreća, kojom su dva mrtvi i četiri oranjeni postali žrtvom. Najme čela stvar je tak bila, da je na možare Bollik Ferencz kovač pazil. Dok su suhoga pėska hasnuvali za nabijanje, zatoga je sve dobro bilo, ali kak je već ovoga nē bilo i mokroga pėska su počeli hasnuvali i zbog toga su se svi možari eksplođerali. Vu tēm vrēmenom je vnogo dece i dečkov stalo okoli možarov i zmed ovih je Petes Imru i Marik Tamása jeden možar tak oranil, da su taki vumrli Turi Mihály, Bakó Antal Purus Tamás i Csöge Bálint su težko oranjeni. Nesreće glas je i vu cirkvu došel i preplašeni ljudi su tam ostavili mešu te se vun

i veli: od ove grde babe ja nebudem jela, radje zagladnem!

Gospodin kontrolor je otišel a ja pozaprem sve obloke i pregledam jeli je sve u redu. Već je bilo dosta kasno, kad no eto dojde stara sa parom pečenih pišćance, koji su bili tak liepo pečeni, da je gospodična Trezika svoj zagovor zaboravila.

Prve noći nismo nikaj spavali jer smo se uvijek bojali, da divljaci i grčki tolvaji nenavale na nas, kojih onud niti nije bilo.

Drugi dan u jutro dojde izbilja gospodin kontrolor sa trimi grkinjama, koje su imale sobe čistiti. Ali kak su one to načini-le! To je vriedno povedati. One su donesle zertalku vode u sobu, sednule su na pod okolo žertalke te su pričele canjki u žertalki namočenimi po podu ličiti. Ob poldan su već bile prvim katom gotove — tak su rek-le. — Ja sam je više krat gledal, pak sam misli, da one najprije sada samo hoću praha razmočiti, a eto to ličenje je po njihovoj formi bio gotovo pranje i čišćenje.

Anda sam išel k-gospodinu kontroloru te sam mu rek, da pod u sobah nije čist i da tu cesarica nemre stanovati; kontrolor je na to pričel lamentirati, gde bu sada druge ljude vzel, koji to razmu čistiti, a cesarica već za četiri dana dojde i t. d. — Ja

sam mu rek, da mi samo neka priavbi sirkove kefe i sodu a gospodična Trezika mi bude takaj malo pomogla. Ali ona o tom nije nikaj hotela znati, pak mi je odgovorila, da ona nije nikakova ribalja. Ja sam joj na to rek, da niti ja nisam ribalin, ali cesarici za volju hoću se i toga posla prijeti, a gospodična neka samo svoju liepotu čuva. —

Ja sam se diela čvrsto prijel i dok se je cesarica povrnula bilo je sve čisto kak zrcalo i ona mi je za to liepo zahvalila.

»Za me je na korfu bilo puno posla« — tak pripoveda dalje Hackensteiner — »predpoldan čišćenje sobah, skrb za posvet i pranje cesarićinih žlicah tanjirah i salicah. Popoldan sam većinom moral cesaricu na njezinah šetnjah sprovdajati, više krat je ona znala i sama ođiti na morskou obalu, ali sam onda ja opet moral pod večer po nju iti.

Jednoč je bilo već kasno i tmično, kad smo kroz selo Gasturi išli; tu je za nami na jedan krat iz grmlja došel jedan pijani, kad sam to cesarici rek, rekla mi je: »samo Hackensteiner budite uvijek blizu mene, em nam se valjda nebude nikaj dogodilo; jeli imate kakovo oružje pri sebi?« — Kad sam odgovoril, da nemam, rekla mi je cesarica, da u buduće vzemem pri njezinom tie-

lesnom lakaju revolvera. Pijanec je medjutim drugim putem otišel.

Drugi krat opet smo se dosta straha naužili. Njezino veličanstvo je otišlo na šetnju a ja sam nekaj delal u cvietnjaku. Na jedan krat dojde u vrt k-meni dvorska gop-pa te mi naloži odmah iti cesaricu iskat. Već je nastupila noć — ja i poslužnik bežimo simo i tamo, ali cesaricu nemremo nigde najti, bili smo već zdvojni. Teda negda okolo desete ure čujemo korake, ja idem naproti i zbilja, eto cesarice, kojoj sam našu uzbunjenost odmah pripoviedal. Dok sam joj pripoviedal, opazim za njom niekog u poderanu odeću obučenog čovieka stali te ju zapi-am: »Za Boga, Vaše veličanstvo, kakov je to čoviek?« A ona mi odgovori: »Taj čoviek mi je bila kazal, ja sam u šumi zabludila, a ov čoviek me je slučajno srel te me domov dopeljal, dajte mu jesti i dvadeset frankah!« — I sad smo opet bili svi dobre volje.

Zanimivo pripovieda dalje Hackensteiner jedno putovanje na brieg »Pantokratos«, koj se jezero metrih nad morem u vis diže. Na ovom cesarićinem izletu su još bili austro-ugarski poslanik grof Khevenhüller i dvorska gospodja grafica Festetics, na dalje vodja Hackensteiner, jedan tiesni poslužnik

rivali, med tem su opet dvoje dece zgazili, a vnogo njih je omedlelo; med ovimi su Csavoi Mihályu ženu več niti ne mogli opotiti, taki je vumrla. Zandari su Botlika, koga za nesreću kriviju, prijeli.

*) Za prošli broj je kesno došlo.

Nesreća vu sreći.

Težaki su šudra kopali na imanju Forgács Sándor grofa vu Pethő-Szittyé občini Najedenkrat su na bogatu rudnicu lapora došli. Taki su počeli kopati, ali med tēm se je nesreća pripetila, jer je dva težake, Ludwig Jánosa i Venjige Lajosa laporni gáz zaklal.

Nesreća na morju.

Iz Filadelphie vu Tecanto bi jedna paroladja bila morala iti. Ali taki kak se je odpravila se je veliko exploděranje pripetilo. na ladji. Vnogo ljudi je oranjeni. Ladja je čela zgorela.

Na gomili iz Varšove vu Pariz.

Dobru volju je mogel imati onaj grof koj se je vadljal, da bude iz Varšave (vu Polskoj) vu Pariz za dva tjeđne na gomili dospel. Taj grof bude svoj put septembra 30-ga počel i čez Beč, Zürich Lyon vu Pariz do 14-ga oktobra bude došel. Srećen put mu željimo!

Nećemurni muž.

Sa strašnom smrtjom je zaklal Csányi Ferencz pek iz Szegszárda svoju ženu, za koju je misli da je drugoga ljubi. Zval nju je sobom vu Halas i taki kak su vun došli iz varaša je na nju streljil, a kad je mrtva bila, nju je spetroleumom polejal i vužgal. Na streblu su tam bežali nekoji težaki, koji su ženu već zgoretu našli. Ali Csányi je odbežal. Taki su ga iskali po čelim orsagu, te su mu tēlo samo sada našli mrtvo na jednim polju blizu Szegszárda.

i tri grčki nosilci, koji su u košarah jelo i pilo nosili. Bilo je u Novembru, kad smo u četiri sata u jutro na put pošli, do brega smo se na kolih vozili, a sad na brieg pieške.

Iz početka je sve dobro išlo. Za jedno uru je cesarica bilo javljeno, da grofica Festletis dalje nemre. Na to je cesarica odredila, da grof Khevenhüller pri grofici ostane. Dalje za pol ure se javi tielesni lakaj, da je vpešal. Njezino veličanstvo mu naloži, da k-onim prvim otide, a zatim zapita mene: »Kaj mislite Hackensteiner, jeli budete sami puta našli?« — »Neka se Veličanstvo nikaj nebrine, ja sam briega već više krat dalekozorom (perspektiv) promatral« — odgovorim ja — »pak mi bude lahko svaku stazu najti.«

»Dobro je anda« — veli cesarica — »idemo do vrhunca!« — Ja sam išel prvi, pokojna cesarica za menom i to takovom brzinom, da mi je negda i prebrzo bilo tak, da sem i zgovore trebal. Ja sam više krat cesaricu znal nagovarati, da si jedno malo tu preliepu okolicu razgleda, samo da sam mogel postati pak si malo odahnuti.

Gore na briegu je stari klošter u kojem su bile tri stare opatice. Ove kad su mene opazile, odmah su odbiežale i sad sam ostal sa cesaricom sam u kloštru. Cesarica bi bila hotela vodu za piti, ja sam okolo iskal, dok sam jednu cisternu našel, ali voda u njoj je bila nevaljana. Ja velim, da voda nevalja, ali cesarica veli, da nebude pila, već si samo usta izplavila. Ja sam imal u

Navuki za gazde.

Delo na polju svigdar vu svojem vřemenu zvrši; naj to gledati, gda je navada, nego gda je moći dobro zvršiti.

Ako ti je samo moguće, sēme za sejati naj na piacu kupuvati.

Probaj, kak se ti skljuje seme.

Dobro sēme za sejati je nigdar nē drago.

Vu dobro obdelanu zemlju, čisto dobro seme sejaj. Ako falno sejaš, drača žnješ!

Skrbi se za zemlju, i sētvu, da bude se ova tak mogla skrbeti za te i za tvoju familiju.

Naj samo nabirati gnoja nego i skrb imaj na njega.

Drača pustošili je svake občine važna zadaća.

Još kad je zeleni i pred cvetenjem pustoši drača; da mu sēme već vun zcuri, onda ti je to već nē hasen.

Bolše je menje dobroga, kak vnogo hudoga; zato prilikom svetjenja kosi, i ne potli tvoju senokošu. takvu, krmu rado imaju marva.

Gospodariti bez sadovnjaka, je tak kak mati bez dece.

Vnogo sada je tretina kruha.

Ako ga na pēsku nē gnoja, teher su gorice i nē blago.

žepu čaću, na kojoj je bilo urezano: »Pozdrav iz Gasteina« i ovu joj predam. Čim je to na čaši pročitala, veli mi puna veselja: »ah, Hackensteiner! To je zmožno — pozdrav iz Gasteina. Ah! Gastein je izbilja sa svojimi pečinami preliepi, samo je škoda, da ja već tak nemogu po briegovih hoditi i penjati se.

Poslie dulje vriemena su oni zaostali, koji su pvešali, za nami došli i sad smo hoteli jesti; košare budu donešene, ali — sve su bile prazne, samo jedna mala košarica, u kojoj je bilo jelo za cesaricu, bila je ne-taknuta.

Na to se je cesarica srdačno nasmijala te je ono malo iz svoje košarice med nas podielila i rekla: »No danas smo pošteno gladovno putovanje napravili kak na veliki petek!« — Kak pak je jesti iz ostalih košarah zginulo, nije se moglo saznati, ali bude sigurno, da su grčki trogari nosili i po malo komad po komad iz košare jemali, dok su bile prazne.

U tri sata popodne smo se dole povrnuli i ja sam bil opet sa cesaricom prvi dole. Ona se je opeljala odmah sama, a ja sam moral grofa i groficu čekati, te smo tekar ob devetog uri bili svi doma u vili.

Ovak pripovieda Hackensteiner, koj inače navadno vrlo malo govori, ali ako mu se prilika pruži komu o našoj kraljici, kojoj je vjerno služil, pripoviedati, onda mu se jekiz razveže, da ga je milota poslušati.

Kollay Em.

Gdě voda vdira, i poleg obalah, posadi plemenitu vrbu.

Za domaći vrt gnoja moreju deca i po vulici nabrati.

— F. —

Nekaj za kratek čas.

Prijazen general.

General: Pušiju oni, gospon leidinant? Leidinant: Je, gospon general! General (k slugi svojemu): János doneesi gosponu leidinantu — šibice! (Siromak misli je da cigariu dobi.)

Pazljivo dēte.

Jeden gost veli malomu sineku jedne familije, da naj si sede na njegova kolēna i naj jaše.

Naj se bojati, Pavlek! veli mu gost. Nebojim se ja, baci; ali vćela sam doli opal s jednoga osla, pak sam stlahom, kaj nebi i ve tak naplavil.

Kak se tira za deset korun.

Gros Šalomon se je pogodil s Petrom kovaćom, da bu ga za deset korun peljal na Presiku. Peter počl onak po husarskim med šake i letiju kak strēla. Negledi Peter niti na blato, niti na most, niti na grabe samo tira, podjedno tira, kak da bi što njega tiral. Gros Salomonu samo da neskoči duša iz njega od strašnoga steparija, i onak milostivno veli Petru:

Najte tak strašno tirati, Peter kak da bi se vpekel vozili? ...

Moram, ar drugač nebumo do večera na Presiki.

Nikaj zato!

A to nē to! Kaj budu znali, tak se tira za desetkorun!

Aha! No, onda tirajte ga za šest korun! Nigdar! — veli Peter.

No, pak tirajte ga za osem korun! Niti tak nēē! Ja uprav 10 korun trebam —

I nije henjal Peter tijam do Presike. A siromak Gros već je zēhal od velike muke tak su jockala kola. Nē ga te zvézde, koja nebi pred njim plesala, a pod svako rebro se deset bodcov skrilo, tak da su došli na Presiku, već je nē znal jeli mu je žetudec vpršah ili vřevi i onda je zagovor činil, da već nigdar i prék nigdar nebu njega Peter vozil niti v Čakovec a još mēnje na Presiku. —

Hrusóczy Elek.

Gabona árak. — Ciena žitka.

I m.-mazsa.	I m.-cent.	kor. érték
Buza	Pšenica	14.00 —
Zab	Zob	12.40 —
Rozs	Hz	11.50 —
Kukoricza uj	Kuruza nova	10.00 —
» » ó	» stara	11.50 —
Árpa	Ječmen	11.00 —
Fehér bab uj	Grah beli	11.40 —
Sárga » »	» zuti	11.00 —
Vegyes » »	» změšan	11.00 —
Lenmag	Len	25.00 —
Bükköny	Grahorka	12.00 —

Odgovorni urednik

MARGITAI JOZSEF.

Arverési hirdetés.

A perlaki kir. bíróság mint tkvi hatóság közírré teszi, hogy dr. Tamás János ügyvéd perlaki lakosnak Zvosecz Ignác és neje Kollár Katalin katori lakosok elleni végrehajtási ügyében 72 kor. tőke, ennek 1900. évi deczemb. hó 6-tól járó 5% kamatai, 26 k. 60 f. eddigi, 19 k. 30 f. arverési kérvényi költség kielégítése végett a nagykanizsai kir. törvényszék a perlaki kir. bíróság területén fekvő a katori 490. sztkvben foglalt 3523. hrsz. ingatlan 40 kor., u. a. sztkvben foglalt 3801. hrsz. ingatlan 31 kor., u. a. sztkvben foglalt 3803. hrsz. ingatlan 14 kor., u. a. sztkvben foglalt 3394/b. hrsz. ingatlan 137 kor., u. a. sztkvben foglalt 4856. hrsz. ingatlan 76 kor., a katori 2671. sztkvben foglalt 5603/a. hrsz. ingatlan a végreh. törv. 156. §-a alapján egészben 112 kor., a katori 5529. sztkvben foglalt 10321. hrsz. ingatlan u. a. §. alapján egészben 40 k. kikiáltási árban mint becsárban az

**1901. évi szept. hó 13. napján
d. e. 10 órakor**

Kotor községhezánál dr. Tamás János perlaki lakos ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével megtartandó arverésen eladni fog.

Venni szándékozők figyelmeztetnek, hogy az arverés megkezdése előtt a fenti kikiáltási ár 10%-át bánatpénz fejében letenni, s a vevő a vételért 3 egyenlő részletben lefizetni köteles és végre az arverési feltételek a hivatalos órák alatt alulírt tkvi hatóságnál és Kotor község előjáróságánál megtekinthetők. 533

A kir. bíróság mint tkvi hatóság.
Perlakon, 1901. június 25-én.

3522. tk. 1901.

Arverési hirdetés.

A perlaki kir. bíróság mint tkvi hatóság közírré teszi, hogy dr. Kemény Fülöp perlaki lakos, ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével megtartandó arverésen eladni fog és pedig a jelzett ingatlanokra öv. Sántek Mártonné szül. Szabolek Katalin novákovecki lakos javára bekebelezett holtiglani lakás és eltartás szolgálmi jog fenntartásával.

Venni szándékozők figyelmeztetnek, hogy az arverés megkezdése előtt a fenti kikiáltási ár 10%-át bánatpénz fejében letenni s a vevő a vételért 3 egyenlő részletben lefizetni köteles és végre az arverési feltételek a hivatalos órák alatt alulírt tkvi hatóságnál és Novákovecz község előjáróságánál megtekinthetők. 535

**1901. évi szept. hó 16. napján
d. e. 10 órakor**

Novákovecz községhezánál dr. Kemény Fülöp perlaki lakos, ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével megtartandó arverésen eladni fog és pedig a jelzett ingatlanokra öv. Sántek Mártonné szül. Szabolek Katalin novákovecki lakos javára bekebelezett holtiglani lakás és eltartás szolgálmi jog fenntartásával.

Venni szándékozők figyelmeztetnek, hogy az arverés megkezdése előtt a fenti kikiáltási ár 10%-át bánatpénz fejében letenni s a vevő a vételért 3 egyenlő részletben lefizetni köteles és végre az arverési feltételek a hivatalos órák alatt alulírt tkvi hatóságnál és Novákovecz község előjáróságánál megtekinthetők. 535

A kir. bíróság mint tkvi hatóság.
Perlakon, 1901. június hó 24-én.

A glashüttei óragyár és rathenowi optikai áruk gyáranak
egyedül képviselője.

Herlinger Sándor órás és ékszerész Csáktornyán.

Ajánlom dűsan felszerelt **svájci arany-, ezüst- és nickel-zsebóra, bécsi ingaóra és amerikai ébresztő óra** raktáramat.

Készletben tartok továbbá mindenemű **divatos ékszer, ezüst-, kina-ezüst evőeszközt és dísztárgyakat.**

Bármily javítást pontosan és gyorsan eszközölök.

Fényképeknek ékszerekre való átvitele nálam megrendelhető.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

539 1-10

Herlinger Sándor.

Arany és ezüst töredékeket a legmagasabb áron veszek
esetleg ujjal becserelek.

Gyümölcs- és szőlő-bor készítő gépek.

Gyümölcs- és szőlő-sajtók,

olytonosan ható keltős szerkezettel, és nyomóerő szabályzóval

A munkaképesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

Hydraulikus sajtók,

Szőlő- és gyümölcs-zúzó

és bogyó morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrők. Aszaló-készülékek gyümölcs és főzelék aszalásra, **gyümölcs-vágó és hámozó gépek**, legújabb szerkezetű szabad. önműködő „Syphonia” gyümölcs és szőlővessző **permetezők**, gyártanak és szállítanak jótálás mellett a legjobb kivitelben

MAYFARTH PH. és TÁRSA

cs. és kir. kizár. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntőde és gőzhámor.

BÉCS, II. Taborstrasse 71.

Kitüntetve 450 arany, ezüst és bronz éremmel.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

979 7-10

Képviselők és viszontárusítók felvétetnek.

4560. P. 1901.

Hirdetés.

A kir. törvényszék ezennel közírré teszi, hogy a m. kir. kincstár, mint kisajátítónak, Mayer (Judás) Ede kisajátítást szenvedett elleni ügyében a kártalanítási eljárást a csáktornyai 162. számú telekjegyzőkönyvben 60. hrsz. a felvett ingatlanra vonatkozólag folyamatba tette, a távollevő vagy ismeretlen tartozkodású érdekelték részére ügygondnokul Zakál Henrik csáktornyai lakos ügyvédet kinevezte s **tárgyalási határnapul**

1901. szeptember hó 9. napjának d. u. 3 óráját

Csáktornya község községi házához kitzte, melyhatárnapra az összes érdekeltet azzal idézi meg, hogy meg nem jelenésük a kártalanítás fölött az érdemleges határozathozatalt gátolni nem fogja, s az egyéni külön értesítés elmaradása, vagy a tárgyalásról való elmaradás miatt igazolásnak helye nincs.

A kir. törvényszék, mint birtokbíróság. — Nagykanizsán, 1901. aug. 8-án.

M I K O S,

h. elnök.

530 2-3

Dr. STOLZER,

tjegyző.

A Singer Co. varrógép részvénytársaság

nagykanizsai czége

országunk házi iparának emelésére ez idő szerint Csáktornyan Deák-utca 182. sz. a. Nuzsy-féle házban

hímzéskiállítással egybekötött hímzéstanfolyamot

tart hímzésoktatásra a **Singer-varrógépeken**, melyben való élénk részvételre, valamint a kiállított hímzések megtekintésére Csáktornya és vidéke mélyen tisztelt hölgyközönségét tisztelettel meghívja.

Az oktatás teljesen **díjtalanul** egy vizsgázott tanítónő által eszközöltetik. — A hímzéstanfolyam után **varrásoktatás a Singer-varrógépeken** következik, mely szintén teljesen **díjtalan**.

SINGER Co. varrógép részvénytársaság

ezelőtt NEIDLINGER G. nagykanizsai czég.

538 1—3

Szíves bejelentéseket Csáktornyan Deák-utca 182. sz. a. Nuzsy-féle házban kérünk leadni.

Szőlőbirtok Eladás.

II. hegykerületi (Stridó mellett)
szőlőbirtok szabad kézből
eladó.

Bővebbet:

Modriniák Márta urnónél
II. hegykerület, (Stridó mellett).

537

438. és 478. sz. v. 1901.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz 102. §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a perlaki kir. járás-bíróság 1900. évi Sp. I. 138/6. és 901. V. 242/1. sz. végzése következtében dr. Tamás János perlaki ügyvéd által képviselt Magyarics István és Horváth Csongor János javára Grész Alajos és neje perlaki lakosok ellen 300 k. 80 f. és 258 k. s jár. erejéig 1901. évi február hó 14-én és július 5-én fogantatosított kielégítési végrehajtás útján le és felülfogalt és 1189. kor. becsült következő ingóságok, u. m.: szobabutorok, ágy és fehérneműek, 1 Wertheim Cassa, 2 fegyver, konyha edények, hordók s egyéb apró tárgyak nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a perlaki kir. jbi-róság 1901. évi V. 74/7. és 242/2. sz. végzése folytán 300 k. 80 f. és 258 k. tőke-követelés, ennek és pedig 300 k. 80 f. után 1900. évi május 16-ól járó 5% és 258 k. után 1901. évi június hó 18. napjától járó 6% kamatai 1/2% váltódíj és eddig összesen 101. kor. 88 f.-ben bíróság már megállapított költségek erejéig beszámításával Magyarics István javára fizetett 100 koronának a helyszínén, vagyis Perlakon alperesek lakásán leendő eszközzésére

1901. évi szept. hó 7. napjának délelőtti 9 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legelőbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfogallatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csáktornyan, 1901. aug. 23.

532

Sós Frigyes
kir. bír. vnyjto

Nyomatott Fischel Fülöp (Strausz Sándor) gyorsajtóján Csáktornyan.

Keil-lakk

(GLASUR)

legkitünőbb mázoló szer puha padló számára.

Padló-fényesítő

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 45 kr.

Arany-fénymáz

képeretek stb. bearanyozására. 1 kis palaczk ára 20 kr.

Fehér „Glaser“-fénymáz

legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére. 1 doboz ára 45 kr.

Mindenkor kaphatók:

Heinrich Miksa czégnél Csáktornyan.

Kürschner Alajos Varazsd

a „Vadember“ szállóval szemben.

Első bécsi férfi-, női- és gyermek-ruharaktár.

Bátorkodom a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a bekövetkező **őszi és téli idényre** történő **mérték-szerinti férfiruha megrendelésekhez a legfinomabb angol szöveteimet** megkaptam.

Mindennemű igények kielégítésére a legjobb bécsi munkaerőket alkalmazom.

Írásbeli felszólításra kész vagyok dús választékú mintakészletemet bemutatni.

A legizlésebb kiállításról és a legpontosabb kiszolgálásról biztosítva kérem b. megbízásaikat.

Kiváló tisztelettel

Kürschner Alajos.

536 1—3